

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ
----------------	------	----------	--------------	--------	--------	----------

Δύο συν μία προτάσεις για το χρέος της Ελλάδας

Κρίσιμη η συνάντηση των υπ. Οικονομικών της Ευρωζώνης αύριο στις Βρυξέλλες

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Η υπόθεση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στο νέο πακέτο βοήθειας προς την Ελλάδα ξεκίνησε ως μια άσκηση τετραγωνισμού του κύκλου για εθνικούς τεκνοκράτες και εξελίσσεται σε ένα «ουρνούα μιρα ντε φερ» όπου αναμετρώνται θηριώδεις πολιτικές και οικονομικές δυνάμεις. Και στις δύο περιπτώσεις οι συμμετέχοντες είναι οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, οι γερμανικές και γαλλικές τράπεζες και οι οικικοί αξιολογητές. Η Ελλάδα και το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα, με περιορισμένη διαπραγματευτική ισχύ –όση τους δίνει το γεγονός ότι συνιστούν συστημικό κίνδυνο για όλη την Ευρωζώνη– περιμένουν το αποτέλεσμα της αναμέτρησης, το οποίο ήδη έχει αρχίσει να συνοψίζεται σε δύο λέξεις: «επιλεκτική χρεοκοπία».

Αύριο, οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρωζώνης συναντώνται στις Βρυξέλλες. Σύμφωνα με πηγές που συμ-

Τι θα αναφέρει σε επιστολή του το ΙΙΦ, το οποίο, ύστερα και από την άκαρπη συνάντηση στη Ρώμη, συνοψίζει τη θέση των 400 μελών του.

μετέχουν στη διαδικασία, μπροστά τους θα βρίσκεται μια επιστολή από το Institute of International Finance το οποίο ύστερα και από τη δεύτερη άκαρπη συνάντηση στη Ρώμη, την Πέμπτη, συνοψίζει τη θέση των μελών του (400 τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες απ' όλον τον κόσμο) ως εξής:

1. Διαιτιώνουν την απουσία τους για την έλλειψη προόδου στις συζητήσεις για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο νέο πακέτο βοήθειας προς την Ελλάδα και τους κινδύνους που εγκυμονεί η καθυστέρηση για όλη την Ευρωζώνη.

2. Επαναλαμβάνουν τη δέσμευσή τους να συμμετάσχουν στη χρηματοδότηση της Ελλάδας αλλά με δεδομένο ότι οι οικικοί αξιολογητές φαίνεται πως θα ωρύνουν αποιδάποτε εμπλοκή του ιδιωτικού ως επιλεκτική χρεοκοπία (Ε.Χ.), θέτουν τρεις προϋποθέσεις:

- Να αναθεωρήσει το Ευρογκρου τις κόκκινες γραμμές που έχει θέσει σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των ιδιωτών, δηλαδή η όποια λύση να μην οδηγεί σε Ε.Χ.
- Να ξεκαθαρίσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τι θα κάνει στην περίπτωση αυτή. Θα συνεχίσει να δέχεται τα ελληνικά ομόλογα ως ενέχυρο για την παροχή ρευστότητας στις ελληνικές τράπεζες;

Το νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης να υπάρξει πρόβλεψη επανα-

γοράς ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά, ώστε να απομειωθεί ο όγκος του ελληνικού χρέους και να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά του. Το ΙΙΦ προτείνει ως πιθανές πηγές χρηματοδότησής του, μέρος των εσόδων από αποκρατικοποιήσεις, δάνειο από την Ε.Ε. και το ΔΝΤ ή άλλα κρατικά κεφάλαια.

Στην επιστολή επίσης αναφέρονται οι προτάσεις που έχουν συζητηθεί:

1. Το γαλλικό σχέδιο με τις δύο εναλλακτικές (ανανέωση των ελληνικών ομολόγων που λήγουν την περίοδο 2011 - 2014 με 30ετή ή 5ετή ομόλογα) και τις παραλλαγές του ώστε να μειωθεί το επιτόκιο.

2. Η γερμανική πρόταση που προβλέπει ανταλλαγή άμεσα των ομολόγων λήξης έως το 2014 με νέα που θα λήγουν μια 5ετία αργότερα στην ονομαστική τους αξία και με το ίδιο επιτόκιο. Η Κομισιόν σε έκθεσή της προς το Ευρογκρου εκτιμούσε ότι η πρόταση αυτή συνιστά Ε.Χ. και ενέχει υψηλό κίνδυνο μετάδοσης και σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης. Επίσης εκτιμούσε ότι θα χρειάζονταν 15 - 20 δισ. ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών. Στη συνέχεια όμως όταν η Standard & Poor's ανακοίνωσε ότι θεωρεί και τη γαλλική πρόταση ως επιλεκτική χρεοκοπία, την επανέφερε δυναμικά, υποστηρίζόμενη δημοσίως και από την Ολλανδία. Σημειώνεται ότι η γερμανική πρόταση είναι επί της ουσίας η πρόταση Παπακωνσταντίνου στο «μυστικό» Ευρογκρου της 6ης Μαΐου στο Λουξεμβούργο, που προκάλεσε την έντονη αντίδραση του πρόεδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας κ. Ζαν-Κλοντ Τρισέ, της Γαλλίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας.

3. Ο γενικός διευθυντής του ΙΙΦ κ. Τσαρλς Νταλάρα φέρεται να έχει υποβάλει και τη δική του πρόταση, την έκδοση ομολόγων Μπρέντινι, δηλαδή την αντικατάσταση υφιστάμενων ελληνικών ομολόγων στην τρέχουσα μειωμένη αξία τους, με άλλα εγγυημένα από την Ευρωζώνη.

Το πρώτημα είναι τι θα κάνει η ΕΚΤ.

Την Πέμπτη, ο κ. Τρισέ δήλωσε την αντίθεσή του σε λύση που θα οδηγήσει σε επιλεκτική χρεοκοπία αλλά απέφυγε επιμελώς να πει ότι θα κόψει την παροχή ρευστότητας στις τράπεζες. Κάποιοι εκτιμούν ότι εάν η υποβάθμιση σε επιλεκτική χρεοκοπία είναι μικρής διάρκειας θα βρεθεί ένας εύστοχος τρόπος για να κάνει πίσω. Επιτρέπουν ισως στην ΤτΕ να κορνηγήσει αυτή ρευστότητα στις τράπεζες. Αλλωστε, όπως ενημέρωσε ο κ. Τρισέ τον κ. Βενιζέλο κατά την πρόσφατη συνάντησή τους, η ΤτΕ θα κορνηγήσει πιθανόν τα 30 δισ. ευρώ του νέου πακέτου εγγυήσεων.

Όποια κι αν είναι η τελική απόφαση, θα ληφθεί πιθανότατα τον Σεπτέμβριο και διασφαλίσει σε όλους και ειδικά στην Ελλάδα, ένα καυτό και αγωνιώδες καλοκαίρι.

Μια επιστολή από το Institute of International Finance με τις θέσεις των μελών του για τη χρηματοδότηση της Ελλάδας θα έχουν μπροστά τους οι υπουργοί Οικονομικών της Ευρωζώνης στην αυριανή τους συνάντηση στις Βρυξέλλες, στην οποία θα πάρει μέρος και ο κ. Ευάγγ. Βενιζέλος.

Τι σημαίνει «επιλεκτική χρεοκοπία»

Αν ήθελε κάποιος να περιγράψει με απλά λόγια τι σημαίνει πρακτικά η υποθέτηση της Ελλάδας σε καθεστώς «επιλεκτικής χρεοκοπίας» (selective default), θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την παρακάτω φράση κοινοτικού αξιωματούχου: «Είναι σαν να μπαίνεις στη φυλακή για ένα σκληρό έγκλημα, αλλά να βγαίνεις γρήγορα λόγω καλής διαγωγής».

Ωστόσο, από τη στιγμή που θα «μπεις στη φυλακή», όλα τα ενδεχόμενα είναι ανοικτά. Πρωταρχικό ρόλο για να βγεις γρήγορα και ομαλά έχει, για ακόμα μία φορά, η στάση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Από τη στιγμή που η Ελλάδα φτάνει σε σημείο να τεθεί από τους οικίους αξιολογητές σε καθεστώς «επιλεκτικής χρεοκοπίας», οι αποφάσεις της ΕΚΤ για το εάν θα συνεχίσει να δέχεται ως εγγύηση τα ελληνικά ομόλογα ή όχι, θα καθορίσουν και το μέγεθος του προβλήματος που θα αντιμετωπίσει η χώρα και όλοι μας.

Παράγοντες της αγοράς και οικονομολόγοι συμφωνούν ότι η κατηγορία της «επιλεκτικής χρεοκοπίας» αποτελεί απλώς τεχνικό ζήτημα. Δεν είναι χρεοκοπία σε καμία περίπτωση και δεν έχει τις συνέπειες μιας πτώχευσης. Επί της ουσίας, μία χώρα τοποθετείται σε αυτό το καθεστώς όταν δεν εξυπηρετήσει κάποιες υποχρεώσεις της προς τους πιστωτές της για

συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (π.χ. για το 2013). Ταυτόχρονα, όμως, συνεχίζει να πληρώνει κανονικά τις υπολοίπες υποχρεώσεις της (τόκοι, λήξεις κ.λπ.) για τα άλλα έτη.

Το μεγάλο πρόβλημα όμως έγκειται στο γεγονός ότι η ΕΚΤ συνεχίζει να διατηρεί την αυστηρή θέση της, ότι σε περίπτωση «επιλεκτικής χρεοκοπίας» για την Ελλάδα δεν θα παρέχει ρευστότητα στις εγχώριες τράπεζες

Οι συνέπειες για την Ελλάδα θα εξαρτηθούν από τη διάρκεια της υπαγωγής της σ' αυτό το καθεστώς και από τη στάση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Εφόσον η απόφαση της αυτή δεν αλλάξει (σ.σ.: σε περίπτωση πάντα που οι οικικοί αξιολογητές αποφασίσουν ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε «επιλεκτική χρεοκοπία», τότε υπάρχουν δύο ενδεχόμενα:

1. Η «επιλεκτική χρεοκοπία» να είναι μικρής διάρκειας. Στην περίπτωση που η Ελλάδα τοποθετηθεί για μικρό χρονικό διάστημα σε αυτήν την κατάσταση (παράδειγμα, για έναν ή δύο μήνες), τότε η ρευστότητα των ελ-

ληνικών τραπεζών δεν θα πληγεί σημαντικά και κατ' επέκταση δεν θα υπάρξουν και σημαντικές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία.

Παράδειγμα «επιλεκτικής χρεοκοπίας» που δεν «πόνεσε» πολύ είναι αυτό της Ουρουγουάης, που βρέθηκε σε τέτοιο καθεστώς μόλις για 17 ημέρες. Ωστόσο, το δημόσιο χρέος της Ουρουγουάης ήταν πολύ μικρότερο από αυτό της Ελλάδας και δεν μπορεί να συγκριθεί άμεσα η μία περίπτωση με την άλλη.

2. Η «επιλεκτική χρεοκοπία» να διαρκέσει αρκετά. Δηλαδή, να υπάρξει μια μαζική αθέτηση υποχρεώσεων για δύο χρόνια (2012 - 2013 ή 2013 - 2014). Στην περίπτωση αυτή είναι δεδομένο ότι το κόστος των τραπεζών λόγω της ανεπαρκούς ρευστότητας θα μετακυληθεί στην πραγματική οικονομία. Θα υπάρχουν προβλήματα με τις εισαγωγές της Ελλάδας (δεν θα είναι αρκετές ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες για πετρέλαιο, αγαθά κ.λπ.). Η αγορά θα «στεγνώσει» από κεφάλαια, επιχειρήσεις θα κλείσουν, θέσεις εργασίας θα χαθούν, ενώ η ανάκαμψη της Ελλάδας θα εξαρτάται από δύο παράγοντες. Πρώτον, από τα έσοδα του κράτους, που όμως θα είναι πολύ χαμηλά. Δεύτερον, από τη χρηματοδοτική στήριξη που θα παράσχουν για το διάστημα αυτό οι χώρες της Ευρωζώνης στην Ελλάδα.

Πάντως, κοινοτικοί αξιωματούχοι εκτιμούν ότι από τη στιγμή που το νέο

Τι θα δείξουν τα stress test

Με μεγάλο ενδιαφέρον αναμένεται την επόμενη εβδομάδα η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) που διενεργείται στις τράπεζες από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (European Banking Authority - EBA). Οι ανακοινώσεις θα γίνουν την Παρασκευή και σύμφωνα με εκτιμήσεις αναλυτών, είναι πιθανό η Αγροτική, η οποία πριν από λίγες ημέρες ολοκλήρωσε την αύξηση κεφαλαίου που απαιτήθηκε μετά την αποτυχία της στο stress test του 2010, να αντιμετωπίσει πρόβλημα. Γεγονός αποτελεί, πάντως, ότι όλοι οι βασικοί «παίκτες» της αγοράς έσπευσαν να ενισχυθούν και να πάρουν τα μέτρα τους, θεωράροντας περαιτέρω την παρουσία τους.

Η Εθνική Τράπεζα και η Τράπεζα Πειραιώς προχώρησαν τους προηγούμενους μήνες σε αυξησεις κεφαλαίου, ενώ και η διοίκηση της Alpha Bank έχει ζητήσει την εξουσιοδότηση των μετόχων ώστε να προχωρήσει σε αύξηση κεφαλαίου τους επόμενους μήνες εφ' όσον κριθεί σκόπιμο. Η Eurobank EFG έχει προχωρήσει σε κινήσεις έμμεσης κεφαλαιακής ενίσχυσης με την απορρόφηση της επενδυτικής εταιρείας «Δίας», ενώ παράλληλα προχώρησε στην πώληση της Polbank στην Πολωνία. Ωστόσο, η συναλλαγή ακόμα δεν έχει ολοκληρωθεί και η θετική επίπτωση στα κεφάλαια της Eurobank δεν θα αποτυπωθεί στο stress test.

Πολλοί αναλυτές θεωρούν ότι τα αποτελέσματα του stress test θα αποτελέσουν έναν ακόμα ισχυρό μοχλό πίεσης στην κατεύθυνση της συγκέντρωσης δυνάμεων. Θα φανεί στην πράξη...

πακέτο στήριξης της Ελλάδας το οποίο σχεδιάζει η Ευρωζώνη οδηγήσει τη χώρα σε «επιλεκτική χρεοκοπία», είναι σχεδόν βέβαιο ότι η οικονομική βοήθεια θα είναι τέτοια που θα εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας.

Βέβαια, αυτό είναι η μία όψη του νομίσματος. Η άλλη όψη περιλαμβάνει την αποσπασμένης της ΕΚΤ από τη σκληρή στάση που διατηρεί αυτήν την περίοδο στο ζήτημα των εγγυήσεων. Αναλυτές της αγοράς εκτιμούν ότι η Φρανκφούρτη «χρησιμοποιεί» τη θέση της στη χρονική αυτή συγκυρία, ώστε να πιέσει τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να λάβουν πιο δραστικές αποφάσεις για την Ελλάδα.

Στο τέλος, όμως, δεν θα αφήσει τις ελληνικές τράπεζες να καταρρεύσουν συμπαράσποντας πιθανότατα και άλλες ευρωπαϊκές, εκτιμούν οι ίδιοι αναλυτές. Τελικά θα τους παράσχει ρευστότητα ακόμα και αν η χώρα βρεθεί σε καθεστώς «επιλεκτικής χρεοκοπίας». Αυτό, βέβαια, μένει να αποδειχθεί στην πράξη.

Το μόνο σίγουρο αυτή τη στιγμή είναι ότι το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ είναι δικασμένο μεταξύ εκείνων που υποστηρίζουν τη σκληρή στάση που διατηρεί τώρα και εκείνων που θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρξει πιο ελαστική προσέγγιση του ζητήματος από την Κεντρική Τράπεζα.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΝΙ...

Ελληνικές τράπεζες και roll over

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ**

«Κινούμενη άμμο» θυμίζει η υπόθεση της μετακύλισης (roll over) του ελληνικού χρέους. Εχοντας στα χαρτιά όλα τους ομόλογα ύψους περίπου 45 δισ. ευρώ, μια θεωρητική μείωση της παρούσας αξίας των ομολόγων της τάξης του 20% θα επέφερε ζημιές ύψους 9 δισ. ευρώ, πλήττοντας καίρια την κεφαλαιακή βάση και τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι πιθανό ορισμένες τράπεζες να αποτύχουν να αναπληρώσουν τα απαραίτητα κεφάλαια μέσω αυξήσεων κεφαλαίων και να υποχρεωθούν στην έσχατη λύση της προσφυγής στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Οι τέσσερις μεγάλες εμπορικές τράπεζες διαθέτουν ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου ύψους 35,4 δισ.

ευρώ, εκ των οποίων τα 11 δισ., που αντιστοιχούν στο 31% του συνόλου, λήγουν την περίοδο 2011 - 2014. «Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης για τη μετακύλιση του ελληνικού χρέους θυμίζει ζωντανό οργανισμό. Διάφορα τμήματα του οργανισμού –κυβερνήσεις, εμπορικές αρχές, επενδυτές– προσπα-

Μείωση κατά 20% της αξίας των ομολόγων θα επέφερε ζημιές 9 δισ. ευρώ στις τράπεζες, οι οποίες κατέχουν σήμερα ομόλογα 45 δισ. ευρώ.

θούν να συγκλίνουν σε ένα στόχο, τη βιώσιμη επίλυση του προβλήματος χρέους της Ελλάδας, ωστόσο, κάθε εμπόρευσ τμήμα έχει διαφορετικά ατζέντα, διαφορετικές προτεραιότητες και διαφορετική στοχοθεσία και ο συντονισμός τους δεν είναι εύκολη υπόθεση. Αυτή τη στιγμή προχωράει με βάση το μοντέλο δοκιμής – λάθους και απαιτείται χρόνος και σκληρή δουλειά»,

υπογραμμίζουν στελέχη τραπεζών.

Η πορεία βήμα βήμα φέρνει διαρκώς στο τραπέζι νέες ιδέες, όπως η επαναγορά ομολόγων από τη δευτερογενή αγορά ή για την ενεργό εμπλοκή του ΕΦΣΕ, του νεοσύστατου Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Στελέχη τραπεζών εκτιμούν ότι οι διεργασίες θα κρατήσουν πολλές εβδομάδες ακόμα και θα προκαλέσουν πολλά κύματα ενθουσιασμού - απογοήτευσης πριν οχηματοποιηθούν σε συμφωνία. Εκτιμούν ότι στην καλύτερη περίπτωση, η συμφωνία θα οριστικοποιηθεί περί το τέλος Αυγούστου, ωστόσο πιθανότερο θεωρούν ότι αυτό θα συμβεί στο επόμενο Σημβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ευρωζώνης, που θα πραγματοποιηθεί τον προσεχή Σεπτέμβριο, ενώ σφαιρώνει ότι είναι πιθανό η τελική λύση να μην έχει καμία σχέση με τη μετακύλιση που συζητάμε σήμερα. Επιπροσθέτως, οι ασφαλιστικές πείσεις των επενδυτών, οι οποίοι εν πολλοίς αρνούνται να χρηματοδοτούν τις αδύναμες χώρες της ευρωπαϊκής περιφέρειας, ενεργοποιούν δυνάμεις που επιταχύνουν το εσωτερικό ρολόι της Ευρώπης...

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ **ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗΣ**

Ενώ η κρίση δημοσίου χρέους φαίνεται να ενισχύεται και να εξαπλώνεται στην Ευρωζώνη, οι Ευρωπαίοι υπουργοί Οικονομικών θα έρθουν αύριο στις Βρυξέλλες με διαφορετικούς στόχους ο καθένας. Το φλέγον ζήτημα είναι πώς θα εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες θα συνεισφέρουν ένα «σημαντικό» μέρος των δανείων που θα απορτίζουν το νέο πακέτο διάσωσης προς την Ελλάδα. Την ίδια στιγμή, η Γερμανία, αλλάζοντας πορεία, επαναφέρει την πρότασή της για ανταλλαγή των ελληνικών κρατικών ομολόγων θα βαθμολογηθεί ως επιλεκτική χρεοκοπία. Η πρόταση Σόιμπλε για ανταλλαγή των ελληνικών ομολόγων είχε εγκαταλειφθεί, προσωρινά όπως αποδείχθηκε, επειδή ήταν βέβαιο ότι θα θεωρηθεί επιλεκτική χρεοκοπία. «Μια επιλεκτική

χρεοκοπία δεν αποτελεί τόσο μεγάλο πρόβλημα, ιδίως αν διαρκέσει λίγες ημέρες», εξηγεί, ανώνυμα, Ευρωπαίος αξιωματούχος. «Αυτό που πρέπει να αποφευχθεί πάση θυσία είναι ένα πιστωτικό γεγονός που θα πυροδοτήσει τα ασφαλιστρα αντιστάθμισης πιστωτικού κινδύνου (cds), διότι αν και η α-

Επανάφερε η Γερμανία την πρότασή της για ανταλλαγή των ελληνικών κρατικών ομολόγων με νέα επταετούς διάρκειας.

ξία τους είναι μικρή, δεν γνωρίζουμε ποιοι τα κατέχουν, στοιχείο που μπορεί να προκαλέσει σοβαρή αναταραχή στις αγορές». Σύμφωνα με πληροφορίες, η γερμανική φόρμουλα υπολογίζεται ότι θα προκαλέσει την υποβάθμιση των ελληνικών ομολόγων στην κατηγορία της επιλεκτικής χρεοκοπίας για λίγες ημέρες ή και ώρες. Το ΔΝΤ φαίνεται ότι δεν είναι αντίθετο με την ιδέα της

ανταλλαγής ομολόγων, η οποία θα επιτρέψει στην τράπεζες που θα συμμετάσχουν να μην καταγράψουν στα βιβλία τους λογιστικές απώλειες. Ωστόσο, η γερμανική πρόταση παραμένει ριζοσπαστική, ενώ στην πρώτη φάση της διαπραγμάτευσης δεν είχε υποστηριχθεί από τη Γαλλία και είχε προκαλέσει την οξυτάτη αντίδραση της ΕΚΤ. «Θα έχουμε πολλή δουλειά για αρκετές εβδομάδες», δηλώνει άλλος Ευρωπαίος αξιωματούχος, επιβεβαιώνοντας ότι οι τελικές αποφάσεις της Ευρωζώνης δεν θα ληφθούν παρά μόνον τον Σεπτέμβριο. «Το ζήτημα είναι λυπλοκο, ενώ οι απόψεις αλλάζουν», καταλήγει. Το πρόβλημα ορισμένων χωρών είναι ότι για πολιτικούς κυρίως λόγους θέλουν να δείξουν στους ψηφοφόρους τους πως δεν θα σπαρώσουν ολόκληρο το βάρος της δεύτερης ελληνικής διάσωσης μόνο οι φορολογούμενοι. «Σταδιακά γίνεται προφανές ότι οι προβλεπόμενες τις θελοντικές συμμετοχής των ιδιωτών, της συγκέντρωσης ενός σημαντικού ποσού και της αποφυγής ενός πιστωτικού γεγονότος δεν συνδυάζονται ικανοποιητικά», εξηγεί διπλωμάτης από χώρα της Ευρωζώνης.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΗ
----------------	------	----------	--------------	--------	--------	----------

Εγρήγορση με σταθμό το φθινόπωρο στο Μαξίμου

Τα τέσσερα σημεία αιχμής της κυβερνητικής πολιτικής από τώρα έως την προσεχή ΔΕΘ

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Σε ρυθμούς πρωτόγνωρους για τα έως τώρα πεπραγμένα της καλείται να κινηθεί η κυβέρνηση το φετινό καλοκαίρι, καθώς μέχρι τον Σεπτέμβριο ο Μαξίμου λεί να λάβει πλήθος αποφάσεων και να δρομολογήσει μια σειρά από πολιτικές που εμπεριέχονται στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα. Ο «αγώνας δρόμου» που εμπεριέχεται στον προγραμματισμό του Μεγάρου Μα-

—
**Ο πρωθυπουργός δεν θέλει
η συμφωνία με την Ε.Ε. και
το ΔΝΤ να αποτιμηθεί από
τους οίκους αξιολόγησης
ως «επιλεκτική χρεοκοπία».**

ξίμου δεν αποτελεί συνάρτηση μόνον των πιέσεων που ασκούν οι εταίροι για την εφαρμογή των συμφωνηθέντων με την τρόικα, ώστε να συνεχιστεί η παροχή βοήθειας προς την Ελλάδα. Ο κ. Γ. Παπανδρέου θεωρεί κρίσιμο να αναταχθεί το πολιτικό κλίμα το επόμενο διήμηνο, καθώς από τον Οκτώβριο η κυβερνητική εικόνα θα δεχθεί νέα πίεση, αφού θα γίνουν πλήρως ορατά στους πολίτες τα πρόσφατα νέα, επώδυνα μέτρα.

Αιχμές της κυβερνητικής ατζέντας μέχρι την παρουσία του πρωθυπουργού στη ΔΕΘ θα αποτελέσουν:

- **Η προσπάθεια περιστολής των δαπανών.** Στη συγκεκριμένη κατεύθυνση θα ληφθούν συγκεκριμένες αποφάσεις για συγχωνεύσεις και καταργήσεις Οργανισμών που εκκρε-

μούν επί μεγάλο διάστημα και όπως προανήγγειλε ο κ. Δημ. Ρέππας, θα οδηγηθούν ενδεχομένως σε απολύσεις μετά το πέρας της εργασιακής εφεδρείας, ενώ νέες παρεμβάσεις προετοιμάζονται και σε σχέση με τη φαρμακευτική δαπάνη.

- **Το μέτωπο των εσόδων.** Ο κ. Ευ. Βενιζέλος θα δρομολογήσει τον διάλογο για αλλαγές στο φορολογικό σύστημα, με κεντρικό στόχο να μεταδώσει την αίσθηση δικαιότερης κατανομής των βαρών. Παράλληλα, φορολογικές ελαφρύνσεις στο μέτρο του δυνατού θα υπάρχουν για τις επιχειρήσεις, ώστε να υπηρετηθεί η ανάπτυξη.

- **Η ανάπτυξη.** Στο συγκεκριμένο «μέτωπο» ο πρωθυπουργός επενδύει στη συμφωνία με τον κ. Εμ. Μπαρόζο για ταχύτερη υλοποίηση του ΕΣΠΑ χωρίς κρατική συμμετοχή, στις πρωτοβουλίες του κ. Γ. Παπακωνσταντίνου στον τομέα της ενέργειας και του κ. Μ. Χρυσοχοϊδου για την τόνωση της αγοράς, ενώ θα επιχειρηθεί να ενδυνάμει με αναπτυξιακό μανδύα το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων που έχει συμφωνηθεί με την τρόικα. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, την επόμενη εβδομάδα ο κ. Βενιζέλος θα ανακοινώσει τη σύνθεση του Δ. Σ. του ειδικού Ταμείου που θα συσταθεί για τον σκοπό αυτό, και το οποίο θα στελεχωθεί με πρόσωπα της αγοράς, παρότι για τη θέση του προέδρου εξετάζεται το ενδεχόμενο να επιλεγεί πολιτικό πρόσωπο.

- **Θέματα εκτός του πεδίου της οικονομίας, που όμως αφορούν τους πολίτες.** Κορυφαία θα είναι η πάταξη φαινομένων ανομιίας -ποδόσφαιρο και

Ο **κ. Γ. Παπανδρέου** θεωρεί κρίσιμο η κυβέρνηση να καταφέρει το επόμενο χρονικό διάστημα να αντιστρέψει το πολιτικό κλίμα.

λαθρεμπόριο- αλλά και οι προωθούμενες αλλαγές από την κ. Άννα Διαμαντοπούλου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η επιμονή του κ. Γ. Παπανδρέου να «τρέξει» το κυβερνητικό έργο το επόμενο διήμηνο είναι άμεσα συνδεδεμένη με την ανησυχία του για την εν εξελίξει διαπραγμάτευση για τη χορήγηση νέας βοήθειας προς την Ελλάδα, με τη συμμετοχή και ιδιωτών. Ο πρωθυπουργός θέλει να παρέμβει στη διαπραγμάτευση έχοντας δρομολογήσει τους βασικούς άξονες του Μεσοπρόθεσμου, καθώς θέλει πάση θυσία, για οικονομικούς αλλά και πο-

λιτικούς λόγους, να αποτρέψει το ενδεχόμενο η συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το ΔΝΤ να αποτιμηθεί από τους οίκους αξιολόγησης ως «επιλεκτική χρεοκοπία». Αυτό συνιστά «κόκκινη γραμμή».

Στην περίπτωση κατά την οποία ο κ. Παπανδρέου επιτύχει μια «ισοβαρή» συμφωνία για τη νέα βοήθεια προς την Ελλάδα, θα δρομολογήσει τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος τον Οκτώβριο και θα επιδιώξει να εξαντλήσει την τετραετία. Εξάλλου, όπως αναφέρει σε συνμιλητές του, δεν είναι στις προθέσεις του να αποχωρήσει από την εξουσία μέσω της προκήρυξης εκλογών

«όπως το 2009 ο Καραμανλής». Πάντως, στην περίπτωση κατά την οποία η προσπάτως ανασχηματοθείσα κυβέρνηση εμφανίσει σημάδια κόπωσης, όπως συνέβη το διάστημα Φεβρουαρίου - Μαΐου, και επιπροσθέτως το φθινόπωρο εκδηλωθούν και πάλι φαινόμενα κοινωνικής έντασης, ακόμη και στενοί συνεργάτες του πρωθυπουργού αναγνωρίζουν πως «όλα τα ενδεχόμενα θα είναι ανοικτά». Και τούτο, διότι όπως κατεδείχθη με τη διαδικασία ψήφισις του Μεσοπρόθεσμου, οι αντοχές της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ είναι εξαιρετικά περιορισμένες.

Στην Αθήνα η Χίλαρι Κλίντον

Τη στήριξη των ΗΠΑ στην προσπάθεια της Ελλάδας να διαχειριστεί το διογκούμενο χρέος της, που απειλεί την ευρωπαϊκή αλλά και την παγκόσμια οικονομία, θα διαμηνύσει η Χίλαρι Κλίντον στην πρώτη της επίσκεψη στην Αθήνα ως υπ. Εξωτερικών την ερχόμενη Κυριακή και Δευτέρα. Σε προχθεσινές δι-λώσεις του ο πρόεδρος Ομπάμα συμπεριέλαβε στους λόγους που η οικονομική ανάπτυξη στις ΗΠΑ παραμένει αναιμική και το ελληνικό χρέος. «Η αβεβαιότητα για την αμερικανική κρίση χρέους, οι φυσικές καταστροφές, οι υψηλές τιμές των καυσίμων, οι περιοχές στον ομοσπονδιακό και σε πολιτειακούς προϋπολογισμούς αλλά και η κρίση στην Ελλάδα είναι αιτίες που συμβάλλουν στην οικονομική καχεξία στις ΗΠΑ», τόνισε ο Αμερικανός πρόεδρος ο οποίος, παρά τις αντιδράσεις κάποιων Ρεπουμπλικανών, υποστήριξε τη χρηματοδότηση της Ελλάδας από το ΔΝΤ, ενώ εξετάζονται και σχέδια επενδύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι, όπως τόνισαν Αμερικανοί αξιωματούχοι στην «Κ», η Ελλάδα θα πείσει πως εί-

ασφαλής χώρα. Προερχόμενη από την Αγκυρα, όπου την Παρασκευή θα συμμετάσχει στη συνεδρίαση της «Ομάδας Επαφής» για τη Λιβύη, η κ. Κλίντον θα συναντηθεί με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον πρωθυπουργό, τον υπ. Εξωτερικών, και τον πρόεδρο της Ν. Δ. θα συζητήσει το ενδεχόμενο συνάντησης Ομπάμα - Παπανδρέου στην Ουάσιγκτον, όπως και την αυξανόμενη συνεργασία Ελλάδας - Ισραήλ απόρροια της οποίας είναι η θετική προσέγγιση της ελληνικής οικονομίας από την πανίσχυρη εβραϊκή κοινότητα των ΗΠΑ.

Με δεδομένη τη θητεία του ως νομικός στην Ουάσιγκτον κατά το παρελθόν, ο Σταύρος Λαμπρινίδης αναμένεται να οικοδομήσει έναν αποτελεσματικό διάλογο επικοινωνίας με την Αμερικανίδα ομόλογό του. Στο διπλωματικό πεδίο οι συζητήσεις θα επικεντρωθούν στις προοπτικές πλήρους ομαλοποίησης των ελληνοτουρκικών σχέσεων, ενώ θα δοθεί έμφαση και στο Κυπριακό. Θα γίνει επίσης το ζήτημα της ονομασίας των Σκοπίων που παραμένει στάσιμο μετά την αδιεξέλιξη αλλά και την αλαζονεία που επιδεικνύει ο κ. Γκρούεφσκι.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΛΛΙΣ

Το ΔΝΤ ενέκρινε την 5η δόση

Του **ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ**

Στη σκιά της διεθνούς ανησυχίας που προκαλεί η κρίση του ελληνικού χρέους, στην οποία αναφέρθηκε για πολλοστή φορά ο πρόεδρος Ομπάμα την Παρασκευή, το ΔΝΤ ενέκρινε την εκταμίευση της 5ης δόσης του δανείου προς την Ελλάδα, ύψους 3,3 δισ. ευρώ. Προηγουμένως, είχε σημειωθεί ολιγόωρη αναβολή της σχετικής συζήτησης στο Δ.Σ. του Ταμείου, καθώς η ανακάλυψη δανειακών εκκρεμοτήτων δύο δήμων του Λεκανοπεδίου Αττικής (Ζωγράφου και Αχαρνών) που περιλαμβάνονταν στο δημόσιο χρέος της χώρας, οδήγησε αρμόδιους παράγοντες του ΔΝΤ να ζητήσουν διευκρινίσεις και διευθέτηση του ζητήματος από το υπ. Οικονομικών.

Το κλίμα στη συνεδρίαση του Δ.Σ., την οποία προέδρευσε η νέα γενική διευθύντρια, Κριστίν Λαγκάρντ, ήταν θετικό, και παρά τις δυσκολίες που διαφαίνονται, εκφράστηκε η πεποίθηση ότι το χρέος είναι διαχειρίσιμο και η Ελλάδα «μπορεί να τα καταφέρει» εάν προχωρήσει με ταχείς ρυθμούς στην υλοποίηση των συμφωνηθέντων.

Μετά τη συνεδρίαση, όπου ο επικεφαλής του προγράμματος σταθεροποίησης, Πόουλ Τόμσεν, παρουσίασε την τέταρτη αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας, η κ. Λαγκάρντ επέλεξε να εμφανιστεί αισιόδοξη, εκτιμώντας ότι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας βελτιώνεται σταδιακά και προέβλεψε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012. Σημείωσε ότι το πρόγραμμα έχει αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα, το δημοσιολογικό έλλειμμα μειώνεται και η οικονομία επανέρχεται σε μια ισορροπία, αλλά όπως είπε, παραταύτα παραμένουν σημαντικές προκλήσεις καθώς, αν και η Ελλάδα έχει συγκεκριμενοποιήσει τα μέτρα που πρέπει να εφαρμοστούν, είναι πολλές οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που πρέπει να υλοποιηθούν. Η κ. Λαγκάρντ χαρακτήρισε το «πολύ φιλόδοξο» πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων ύψους 50 δισ. ευρώ έως το 2015 ως κρίσιμο βήμα, ενώ αναφερόμενη στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα τόνισε ότι η Ελλάδα μπορεί να πετύχει τον στόχο μείωσης του ελλείμματος στο 3% έ-

Θετικά εκφράστηκε η νέα γενική διευθύντρια του ΔΝΤ Κριστίν Λαγκάρντ, λέγοντας πως η Ελλάδα «μπορεί να τα καταφέρει».

—
**Ολιγόωρη αναβολή
της συζήτησης, καθώς
ανακαλύφθηκαν δανειακές
εκκρεμότητες των δήμων
Ζωγράφου και Αχαρνών.**

ως το 2014. Υπογράμμισε ότι έχει σημειωθεί πρόοδος στην αντιμετώπιση «δύσκολων ζητημάτων» όπως είναι ο περιορισμός των «γενναϊοδωρών οφειλών» που απολαμβάνουν οι εργαζόμενοι στο Δημόσιο, η πιθανότητα κατάργησης μη παραγωγικών δημοσίων οργανισμών, και η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής.

Το ΔΝΤ χαιρέτισε το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων και τον νεοσυσταθέντα οργανισμό που θα τις προωθήσει, ενώ επισήμανε την ανάγκη να υλοποιηθούν οι δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η Ελλάδα. Ταυτόχρονα, τα μέλη του Δ.Σ. κάλεσαν τους Ευρω-

παίους εταίρους της Ελλάδας να επισπεύσουν τις σχετικές διαδικασίες για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών της Ελλάδας μέχρι το 2014.

Σε ό,τι αφορά τις ελληνικές τράπεζες υπογραμμίστηκε η ανάγκη να ενισχύσουν την κεφαλαιακή τους επάρκεια, ενώ κρίθηκε ως πολύ σημαντική η διατήρηση της ρευστότητας από την ΕΚΤ. Την ίδια ώρα, πάντως, και ενώ προβλήματα αντιμετωπίζει πλέον και η Ιταλία και ελλοχεύει ο κίνδυνος «μετάδοσης» της κρίσης, πληθαίνουν οι φωνές διεθνώς που υποστηρίζουν την ανάγκη έκδοσης ευρωομολόγου, ενώ σε κύριο άρθρο τους οι «Τάιμς» της Νέας Υόρκης επέκριναν την Άγκελα Μέρκελ και τον Νικόλα Σαρκοζί ότι αντί να αναζητήσουν ρεαλιστικές λύσεις επεξυργάζονται πολυπλόκακα και αμφίβολο αποτελεσματικότητας σχέδια κινούμενοι με κύριο γνώμονα τη διάσωση των γερμανικών και γαλλικών τραπεζών.

Της **ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΚΟΚ**

Μπορεί η συζήτηση να έγινε σε ένα από τα ωραιότερα θέρετρα του Αργοσαρωνικού, το καταπράσινο νησί του Πόρου, ωστόσο οι συνομιλητές είχαν γυρισμένη την πλάτη στη θέα, για να παρακολουθούν γραφήματα για την πορεία του χρέους και την πτώση της ανταγωνιστικότητας των αδύναμων οικονομιών της Ευρωζώνης. Ο λόγος για το κλειστό σεμινάριο του ΕΛΙΑΜΕΠ, έναν επίσιο θεσμό που συγκεντρώνει κάποια από τα καλύτερα μυαλά της πειρίας, και φέτος αναζητούσε τις πολιτικές επιλογές για την προσαρμογή της Ευρώπης στην κρίση.

Με την κόντρα της ΕΚΤ με τους Ευρωπαίους πολιτικούς να συνεχίζεται σχετικά με τους όρους συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα σε ένα δεύτερο πρόγραμμα βοήθειας προς την Ελλάδα, το μέλος της Λορέντζο Μπίνι-Σμάγκι εξήγησε τις θέσεις της ΕΚΤ σε μία ομάδα 40 ακαδημαϊκών (αρκετοί από τους οποίους συμβουλευούν κορυφαίους αξιωματούχους της Ε. Ε.), πολιτικών, στελεχών τραπεζών και δημοσιογράφων.

Υποστήριξε πως τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης θα μπορούσαν να εξουσιοδοτήσουν μια υπερεθνική αρχή για την έκδοση χρέους σε ποσοστό έως 60% του ΑΕΠ, διαδικασία που αποκάλεσε «φρένο χρέους». Πρότεινε το υπόλοιπο, εάν συντρέχει λόγος, να εκδίδεται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Ζήτησε μάλιστα να τροποποιηθούν οι κανόνες που διέπουν τα πακέτα διάσωσης ώστε να μην προϋποθέτουν ομοφωνία.

Κοινή συνισταμένη πολλών προσηγγίσεων ήταν ότι η Ελλάδα χρειάζεται χρόνο για να επιτύχει τη ζητούμενη δημοσιονομική προσαρμογή. Το στέλεχος της Bank America Merrill Lynch Αθανάσιος Βαμβακίδης, μίλησε για την ανάγκη να συνεχιστεί το σχετικό πρόγραμμα επί μία δεκαετία, με τη μετατροπή του δανείου του ΔΝΤ από βραχυχρόνιο στο πιο μακροπρόθεσμο Extended Fund Facility, όπως είναι η αντίστοιχη της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας. Ο κ. Βαμβακίδης ήταν μέχρι πρόσφατα ανώτερο στέλεχος του διεθνούς οργανισμού, με αρμοδιότητα για την Ευρώπη.

Στον απόηχο εξάλλου της δραμα-

Ο **κ. Λορέντζο Μπίνι-Σμάγκι** στο σεμινάριο του ΕΛΙΑΜΕΠ εξήγησε τις θέσεις της ΕΚΤ σε μία ομάδα 40 ακαδημαϊκών.

—
**Τα συμπεράσματα
της «συνάντησης των 40»
για την οικονομία που
διοργάνωσε στον Πόρο
το ΕΛΙΑΜΕΠ.**

τικής υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας της Πορτογαλίας από τον οίκο Moody's, στέλεχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και της αγοράς συμφωνήσαν ότι οι αποφάσεις της Ε. Ε. δεν πρέπει να επηρεάζονται από τις εκτιμήσεις των χρηματιστών. Σημείωσαν μάλιστα ότι, όπως δείχνουν περιπτώσεις προσαρμογής, όπως εκείνη της Λεττονίας, οι απαισιόδοξες κρίσεις τους διαψεύθηκαν, και σύντομα υπήρξε μεταστροφή του κλίματος στις αγορές.

Το παράδειγμα της Λεττονίας, εξάλλου, δείχνει ότι μπορεί να υπάρξει αναδιάρθρωση της οικονομίας χωρίς

υποτίμηση του νομίσματος ή πληθωρισμό – δυστυχώς όμως όχι και χωρίς πόνο στην αρχή. Στην περίπτωση της Ελλάδας, η προσαρμογή αυτή απαιτεί διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, και ακόμη περισσότερο στο πεδίο της φορολογίας, καθώς «χωρίς αυτές δεν μπορεί να υπάρξει δημοσιονομική προσαρμογή». Ωστόσο, αρκετοί ομιλητές εκφράστηκαν εναντίον της υιο-

νής στις συζητήσεις για μία ήπια αναδιάρθρωση, καθώς αφενός δεν φαίνεται να προκύπτει συμφωνία των τραπεζών, αφετέρου δεν λύνει το πρόβλημα της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους.

Τέθηκε και η ερώτηση αν θα ήταν καλύτερη μία έξοδος της Ελλάδας από την Ευρωζώνη. Κι εδώ, δεν ήταν μόνο Έλληνες όπως ο επικεφαλής οικονομολόγος της Eurobank Γκ. Χαροδούβελης που τάχθηκαν κατά μιας τέτοιας λύσης, αλλά και Γερμανοί όπως ο Άνογκαρ Μπέγκε του Ινστιτούτου DIW.